

Oefening 1: globaal lezen

Lees deze tekst in maximaal 8 minuten. Geef daarna antwoord op de vragen.

In het najaar van 1996 ontdekt de buitenlandse pers het ‘poldermodel’. Er verschijnen lovende artikelen over de manier waarop de Nederlandse overheid de economie heeft hervormd en de sociale verzekeringen gesaneerd. Daarbij worden meer banen gecreëerd dan in de VS, mede door de langdurige loonmatiging en de flexibele arbeidsmarkt.

5 Wim Kok, de minister-president van het eerste Paarse kabinet (1994-1998), is een man die zijn weg het liefst door het midden zoekt. Nu zijn Nederlanders van oudsher mensen die doorgaans rustig en weloverwogen met elkaar in debat gaan en de consensus zoeken in plaats van elkaars tegenstellingen. Hierdoor wordt de Nederlandse politiek ook wel als ‘saai’ gekenschetst.

10 Ten tijde van het eerste kabinet-Lubbers was Wim Kok voorzitter van het Nederlandse Verbond van Vakbewegingen en in die functie mede verantwoordelijk voor de afspraken tot loonmatiging en werktijdverkorting met de werkgeversorganisaties. Wim Kok, een door en door socialist, was in die tijd al geen mens die de barricaden beklom om luidkeels stakende vakbondsleden toe te spreken. Hij zocht en vond vaak zijn gelijk in het overleg. Op die wijze leidde hij ook het eerste Paarse kabinet. Het motto van het kabinet-Kok luidde ‘werk, werk en nog eens werk’. In dat streven naar meer werkgelegenheid slaagde dit kabinet duidelijk. Van 15 1994 tot 2000 vonden meer dan een half miljoen mensen een baan. Deze toename van de werkgelegenheid met gemiddeld 2,6 procent per jaar lag ruim boven de gemiddelde werkgelegenheidsgroei in de Europese Unie (0,6 procent) en de Verenigde Staten (1,7 20 procent). In de periode 1989-1998 steeg de werkzame beroepsbevolking zelfs met 1,2 miljoen personen (+22 procent).

25 Nederland staat bekend om zijn overleconomie, die ook wel wordt aangeduid als het ‘poldermodel’. Structureel en intensief overleg tussen vakbonden, bedrijfsleven en overheid is het kenmerk van dit poldermodel. De economische stabiliteit die hierdoor in stand wordt gehouden is een van de grote voordelen. Om de grote werkloosheid terug te dringen sloten de overheid, werkgevers en werknemers in 1982 een akkoord dat zich richtte op herstel van de werkgelegenheid door loonkostenmatiging. De voedingsbodem voor de goede prestatie in de 30 afgelopen jaren werd al begin jaren tachtig gelegd. Dat beleid werd afgestemd op het gezond maken van de economie. Sinds die tijd hebben drie belangrijke beleidsveranderingen de Nederlandse economie sterk gewijzigd. De eerste wijziging was beheersing van de collectieve uitgaven, om zo het overheidstekort en de lastendruk voor het bedrijfsleven te verminderen. Hierdoor kwamen de inflatie en rente op een laag niveau. Een tweede belangrijke

35 beleidswijziging was het streven naar loonkostenmatiging. Hiervoor sloten werkgevers en werknemers in 1982 het Akkoord van Wassenaar, dat zich richtte op werkgelegenheidsherstel door loonkostenmatiging. De derde beleidswijziging die begin jaren tachtig werd ingezet, was een forse herziening van het stelsel van sociale zekerheid. Hierdoor ontstond er een groter verschil tussen mensen met een uitkering en werkenden, waardoor de prikkel om werk te zoeken werd gestimuleerd.

Het Nederlandse poldermodel heeft wereldwijd grote aandacht getrokken, mede door de voortreffelijke economische prestaties die hieruit voortkwamen. De Nederlandse economie presteerde in de afgelopen jaren dan ook opvallend goed. De gemiddelde groei van de economie met 3,2 procent per jaar in de periode 1994-1998 was ruimschoots hoger dan het gemiddelde van de Europese Unie (2,5 procent) en evenaarde die van de Verenigde Staten. Volgens sommige Nederlandse historici is het begrip ‘poldermodel’ afkomstig uit de 17e eeuw. Dit was een tijd dat er in Nederland veel ‘droogmakerijen’, polders dus, werden aangelegd, die daarna ook moesten worden onderhouden. Daarbij was – en is nog steeds – veel overleg nodig tussen veel partijen, zoals overheden, landeigenaren en waterschappen. Zo willen de waterschappen het overtollige water zo snel mogelijk weg hebben, boeren willen een laag grondwaterpeil, maar natuurbeschermers weer juist een hoog grondwaterpeil enzovoort. Begrip voor elkaars standpunt is dan ook onontbeerlijk om delen van Nederland niet (weer) onder water te laten lopen. Nederlanders hebben het overleg en het zoeken naar consensus in hun genen zitten, vandaar ook dat de ‘overlegeconomie’ juist in Nederland is uitgevonden.

Vragen:

1. **Wat is het belangrijkste onderwerp van deze tekst?**
  - a De rol van Wim Kok in de recente politieke geschiedenis
  - b De economie van Nederland tijdens de Paarse kabinetten
  - c Het poldermodel
  - d Hoe Nederland door het buitenland gezien wordt

2. **Welke term geeft het beste het karakter van deze tekst weer?**
  - a academisch
  - b neutraal
  - c positief
  - d betogend
  - e kritisch

3. **Wordt er in deze tekst – expliciet of impliciet – kritiek gegeven op Nederland of Nederlanders?**
  - a ja
  - b nee
  - c wel impliciet, maar niet expliciet

Oefening 2: begrijpend lezen

Lees de tekst nog een keer goed door en geef antwoord op de vragen.

Vragen:

1. **Wanneer is volgens de tekst de basis voor het succes van het poldermodel gelegd?**
  - a In het najaar van 1996.
  - b Tijdens het eerste Paarse kabinet.
  - c Begin jaren tachtig.
  - d Van 1994 tot 2000.

2. **Worden er in de tekst ook nadelen van of kritiek op het poldermodel genoemd?**
  - a Ja, er wordt teveel gestaakt.
  - b Ja, de loonkostenmatiging.
  - c Ja, het poldermodel werkte langzaam en was duur.
  - d Eigenlijk niet; hoogstens dat sommige mensen de Nederlandse politiek saai vinden.

3. **Wat zijn volgens de tekst de belangrijkste deelnemers aan het overleg in het poldermodel?**
  - a Wim Kok en het kabinet-Lubbers.
  - b Het eerste Paarse kabinet en de Nederlandse politiek.
  - c Werkgevers en werknemers.
  - d Vakbonden, bedrijfsleven en overheid.

4. **Welke drie veranderingen zijn volgens de tekst de oorzaak van het economische succes van het poldermodel?**
  - a Beheersing van de collectieve uitgaven, loonkostenmatiging en herziening van het stelsel van sociale zekerheid.
  - b Het motto 'werk, werk en nog eens werk', de flexibele arbeidsmarkt en de lage inflatie.
  - c Het accoord van Wassenaar, de internationale handel en het beleid van het eerste Paarse kabinet.
  - d Het stijgen van de beroepsbevolking, de loonkostenmatiging en de lagere uitkeringen.

5. **Wat waren volgens de tekst de gevolgen van de beheersing van de collectieve uitgaven?**
  - a De werkgelegenheid groeide, de inflatie daalde en het verschil tussen mensen met een uitkering en werkenden werd groter.
  - b De overheid had minder geld tekort, de kosten voor bedrijven werden minder en de inflatie en de rente daalden.
  - c De economie groeide met 3,2% per jaar en meer dan een half miljoen mensen vonden een baan.
  - d Loonkostenmatiging en herziening van het stelsel van sociale zekerheid werden mogelijk.

Oefening 3: titel en alinea's, kernzinnen, samenvatting.

- Geef deze tekst een titel.
- verdeel de tekst in vier alinea's. Laat tussen de alinea's een regel open.
- Geef elke alinea een 'kopje': een titel die de inhoud van de alinea het beste weergeeft.
- Schrijf daarna zo kort mogelijk (als het kan in één zin) de 'kern' (de belangrijkste inhoud) van elke alinea op.

Titel: _____

Wim Kok, de minister-president van het eerste Paarse kabinet (1994-1998), is een man die zijn weg het liefst door het midden zoekt. Nu zijn Nederlanders van oudsher mensen die doorgaans rustig en weloverwogen met elkaar in debat gaan en de consensus zoeken in plaats van elkaars tegenstellingen. Hierdoor wordt de Nederlandse politiek ook wel als 'saai' gekenschetst. Ten tijde van het eerste kabinet-Lubbers was Wim Kok voorzitter van het Nederlandse Verbond van Vakbewegingen en in die functie mede verantwoordelijk voor de afspraken tot loonmatiging en werktijdverkorting met de werkgeversorganisaties. Wim Kok, een door en door socialist, was in die tijd al geen mens die de barricaden beklom om luidkeels stakende vakbondsleden toe te spreken. Hij zocht en vond vaak zijn gelijk in het overleg. Op die wijze leidde hij ook het eerste Paarse kabinet. Het motto van het kabinet-Kok luidde 'werk, werk en nog eens werk'. In dat streven naar meer werkgelegenheid slaagde dit kabinet duidelijk. Van 1994 tot 2000 vonden meer dan een half miljoen mensen een baan. Deze toename van de werkgelegenheid met gemiddeld 2,6 procent per jaar lag ruim boven de gemiddelde werkgelegenheids groei in de Europese Unie (0,6 procent) en de Verenigde Staten (1,7 procent). In de periode 1989-1998 steeg de werkzame beroepsbevolking zelfs met 1,2 miljoen personen (+22 procent). Nederland staat bekend om zijn overlegeconomie, die ook wel wordt aangeduid als het 'poldermodel'. Structureel en intensief overleg tussen vakbonden, bedrijfsleven en overheid is het kenmerk van dit poldermodel. De economische stabiliteit die hierdoor in stand wordt gehouden is een van de grote voordelen. Om de grote werkloosheid terug te dringen sloten de overheid, werkgevers en werknemers in 1982 een akkoord dat zich richtte op herstel van de werkgelegenheid door loonkostenmatiging. De voedingsbodem voor de goede prestatie in de afgelopen jaren werd al begin jaren tachtig gelegd. Dat beleid werd afgestemd op het gezond maken van de economie. Sinds die tijd hebben drie belangrijke beleidsveranderingen de Nederlandse economie sterk gewijzigd. De eerste wijziging was beheersing van de collectieve uitgaven, om zo het overheidstekort en de lastendruk voor het bedrijfsleven te verminderen. Hierdoor kwamen de inflatie en rente op een laag niveau. Een tweede belangrijke beleidswijziging was het streven naar loonkostenmatiging. Hiervoor sloten werkgevers en werknemers in 1982 het Akkoord van Wassenaar, dat zich richtte op werkgelegenheidsherstel door loonkostenmatiging. De derde beleidswijziging die begin jaren tachtig werd ingezet, was een forse herziening van het stelsel van sociale zekerheid. Hierdoor ontstond er een groter verschil tussen mensen met een uitkering en werkenden, waardoor de prikkel om werk te zoeken werd gestimuleerd. Het Nederlandse poldermodel heeft wereldwijd grote aandacht getrokken, mede door de voortreffelijke economische prestaties die hieruit voortkwamen. De Nederlandse economie presteerde in de afgelopen jaren dan ook opvallend goed. De gemiddelde groei van de economie met 3,2 procent per jaar in de periode 1994-1998 was ruimschoots hoger dan het

gemiddelde van de Europese Unie (2,5 procent) en evenaarde die van de Verenigde Staten. Volgens sommige Nederlandse historici is het begrip ‘poldermodel’ afkomstig uit de 17e eeuw. Dit was een tijd dat er in Nederland veel ‘droogmakerijen’, polders dus, werden aangelegd, die daarna ook moesten worden onderhouden. Daarbij was – en is nog steeds – veel overleg nodig tussen veel partijen, zoals overheden, landeigenaren en waterschappen. Zo willen de waterschappen het overtollige water zo snel mogelijk weg hebben, boeren willen een laag grondwaterpeil, maar natuurbeschermers weer juist een hoog grondwaterpeil enzovoort. Begrip voor elkaars standpunt is dan ook onontbeerlijk om delen van Nederland niet (weer) onder water te laten lopen. Nederlanders hebben het overleg en het zoeken naar consensus in hun genen zitten, vandaar ook dat de ‘overlegeconomie’ juist in Nederland is uitgevonden.

Kernzinnen bij de alinea’s:

1. _____
_____
2. _____
_____
3. _____
_____
4. _____
_____

Oefening 4: preposities

Vul de juiste preposities in. Ben je klaar? Vergelijk dan je antwoorden met de originele tekst (pag. 1 - 2).

_____ het najaar _____ 1996 ontdekt de buitenlandse pers het ‘poldermodel’.
Er verschijnen lovende artikelen _____ de manier waar _____ de Nederlandse overheid de economie heeft hervormd en de sociale verzekeringen gesaneerd.
Daar4 _____ worden meer banen gecreëerd dan 5 _____ de VS, mede
6 _____ de langdurige loonmatiging en de flexibele arbeidsmarkt.
Wim Kok, de minister-president _____ het eerste Paarse kabinet (1994-1998), is een man die zijn weg het liefst _____ het midden zoekt. Nu zijn Nederlanders _____ oudsher mensen die doorgaans rustig en weloverwogen _____ elkaar _____ debat gaan en de consensus zoeken _____ plaats _____ elkaars tegenstellingen. Hier _____ wordt de Nederlandse politiek ook wel als ‘saai’ gekenschetst.
_____ tijde _____ het eerste kabinet-Lubbers was Wim Kok voorzitter _____ het Nederlandse Verbond van Vakbewegingen en _____ die functie mede verantwoordelijk _____ de afspraken _____ loonmatiging en werktijdverkorting _____ de werkgeversorganisaties. Wim Kok, een door en door socialist, was _____ die tijd al geen mens die de barricaden beklom om luidkeels stakende vakbondsleden toe te spreken. Hij zocht en vond vaak zijn gelijk _____ het overleg. _____ die wijze leidde hij ook het eerste Paarse kabinet. Het motto _____ het kabinet-Kok luidde ‘werk, werk en nog eens werk’. _____ dat streven _____ meer werkgelegenheid slaagde dit kabinet duidelijk. _____ 1994 _____ 2000 vonden meer dan een half miljoen mensen een baan. Deze toename _____ de werkgelegenheid _____ gemiddeld 2,6 procent per jaar lag ruim _____ de gemiddelde werkgelegenheids groei _____ de Europese Unie (0,6 procent) en de Verenigde Staten (1,7 procent). _____ de periode 1989-1998 steeg de werkzame beroepsbevolking zelfs _____ 1,2 miljoen personen (+22 procent).
Nederland staat bekend _____ zijn overlegeconomie, die ook wel wordt aangeduid als het ‘poldermodel’. Structureel en intensief overleg _____ vakbonden, bedrijfsleven en overheid is het kenmerk _____ dit poldermodel. De economische stabiliteit die hier _____ stand wordt gehouden is een _____ de grote

voordelen. Om de grote werkloosheid terug te dringen sloten de overheid, werkgevers en werknemers _____ 1982 een akkoord dat zich richtte _____ herstel _____ de werkgelegenheid _____ loonkostenmatiging. De voedingsbodem _____ de goede prestatie in de afgelopen jaren werd al begin jaren tachtig gelegd.

Oefening 5: adjectiva

Vul de goede vorm van het adjectief in. Ben je klaar? Vergelijk dan je antwoorden met de originele tekst (pag. 1 en 2)

In het najaar van 1996 ontdekt de **[buitenlands]** _____ pers het 'poldermodel'. Er verschijnen **[lovend]** _____ artikelen over de manier waarop de **[Nederlands]** _____ overheid de economie heeft hervormd en de **[sociaal]** _____ verzekeringen gesaneerd. Daarbij worden meer banen gecreëerd dan in de VS, mede door de **[langdurig]** _____ loonmatiging en de **[flexibel]** _____ arbeidsmarkt.

Wim Kok, de minister-president van het **[eerst]** _____ **[Paars]** _____ kabinet (1994-1998), is een man die zijn weg het liefst door het midden zoekt. Nu zijn Nederlanders van oudsher mensen die doorgaans rustig en weloverwogen met elkaar in debat gaan en de consensus zoeken in plaats van elkaars tegenstellingen. Hierdoor wordt de **[Nederlands]** _____ politiek ook wel als 'saai' gekenschetst.

Ten tijde van het **[eerst]** _____ kabinet-Lubbers was Wim Kok voorzitter van het **[Nederlands]** _____ Verbond van Vakbewegingen en in die functie mede verantwoordelijk voor de afspraken tot loonmatiging en werktijdverkorting met de werkgeversorganisaties. Wim Kok, een door en door socialist, was in die tijd al geen mens die de barricaden beklom om luidkeels **[stakend]** _____ vakbondsleden toe te spreken. Hij zocht en vond vaak zijn gelijk in het overleg. Op die wijze leidde hij ook het **[eerst]** _____ **[Paars]** _____ kabinet. Het motto van het kabinet-Kok luidde 'werk, werk en nog eens werk'. In dat streven naar meer werkgelegenheid slaagde dit kabinet duidelijk. Van 1994 tot 2000 vonden meer dan een half miljoen mensen een baan. Deze toename van de werkgelegenheid met gemiddeld 2,6 procent per jaar lag ruim boven de **[gemiddeld]** _____ werkgelegenheids groei in de **[Europees]** _____ Unie (0,6 procent) en de **[Verenigd]** _____ Staten (1,7 procent). In de periode 1989-1998 steeg de **[werkzaam]** _____ beroepsbevolking zelfs met 1,2 miljoen personen (+22 procent).

Nederland staat bekend om zijn overlegeconomie, die ook wel wordt aangeduid als het 'poldermodel'. **[Structureel]** _____ en **[intensief]** _____ overleg tussen vakbonden, bedrijfsleven en overheid is het kenmerk van dit poldermodel. De **[economisch]** _____ stabiliteit die hierdoor in stand wordt gehouden is een van de **[groot]** _____ voordelen. Om de **[groot]** _____ werkloosheid terug te dringen sloten de overheid, werkgevers en werknemers in 1982 een akkoord dat zich richtte op herstel van de werkgelegenheid door loonkostenmatiging. De voedingsbodem voor de **[goed]** _____ prestatie in de **[afgelopen]** _____ jaren werd al begin jaren tachtig gelegd. Dat beleid werd afgestemd op het gezond maken van de economie. Sinds die tijd hebben drie **[belangrijk]** _____ beleidsveranderingen de **[Nederlands]** _____ economie sterk gewijzigd. De **[eerst]** _____ wijziging was beheersing van de **[collectief]** _____ uitgaven, om zo het overheidstekort en de lastendruk voor het bedrijfsleven te verminderen. Hierdoor kwamen de inflatie en rente op een **[laag]** _____ niveau. Een tweede **[belangrijk]** _____ beleidswijziging was het streven naar loonkostenmatiging. Hiervoor sloten werkgevers en werknemers in 1982 het Akkoord van Wassenaar, dat zich richtte op werkgelegenheidsherstel door loonkostenmatiging. De derde beleidswijziging die begin jaren tachtig werd ingezet, was een **[fors]** _____ herziening van het stelsel van **[sociaal]** _____ zekerheid. Hierdoor ontstond er een **[groter]** _____ verschil tussen mensen met een uitkering en werkenden, waardoor de prikkel om werk te zoeken werd gestimuleerd.

Het **[Nederlands]** _____ poldermodel heeft wereldwijd **[groot]** _____ aandacht getrokken, mede door de **[voortreffelijk]** _____ **[economisch]** _____ prestaties die hieruit voortkwamen. De **[Nederlands]** _____ economie presteerde in de afgelopen jaren dan ook opvallend goed. De **[gemiddeld]** _____ groei van de economie met 3,2 procent per jaar in de periode 1994-1998 was ruimschoots hoger dan het gemiddelde van de **[Europees]** _____ Unie (2,5 procent) en evenaarde die van de **[Verenigd]** _____ Staten.

Volgens sommige [**Nederlands**] _____ historici is het begrip 'poldermodel' afkomstig uit de 17e eeuw. Dit was een tijd dat er in Nederland veel 'droogmakerijen', polders dus, werden aangelegd, die daarna ook moesten worden onderhouden. Daarbij was - en is nog steeds - veel overleg nodig tussen veel partijen, zoals overheden, landeigenaren en waterschappen. Zo willen de waterschappen het [**overtollig**] _____ water zo snel mogelijk weg hebben, boeren willen een [**laag**] _____ grondwaterpeil, maar natuurbeschermers weer juist een [**hoog**] _____ grondwaterpeil enzovoort. Begrip voor elkaars standpunt is dan ook onontbeerlijk om delen van Nederland niet (weer) onder water te laten lopen. Nederlanders hebben het overleg en het zoeken naar consensus in hun genen zitten, vandaar ook dat de 'overlegeconomie' juist in Nederland is uitgevonden.

Oefening 6: verleden tijden 1

Oefening 7 en 8 zijn allebei oefeningen over de verleden tijd. Oefening 7 is de makkelijkste, oefening 8 de moeilijkste. Je kunt allebei de oefeningen doen, of je kunt er één kiezen.

Vul de verleden tijden in. Ben je klaar? Vergelijk dan je antwoorden met de originele tekst (pag. 1 - 3)

Ten tijde van het eerste kabinet-Lubbers **[zijn]** _____ Wim Kok voorzitter van het Nederlandse Verbond van Vakbewegingen en in die functie mede verantwoordelijk voor de afspraken tot loonmatiging en werktijdverkorting met de werkgeversorganisaties. Wim Kok, een door en door socialist, **[zijn]** _____ in die tijd al geen mens die de barricaden **[beklimmen]** _____ om luidkeels stakende vakbondsleden toe te spreken. Hij **[zoeken]** _____ en **[vinden]** _____ vaak zijn gelijk in het overleg. Op die wijze **[leiden]** _____ hij ook het eerste Paarse kabinet. Het motto van het kabinet-Kok **[luiden]** _____ 'werk, werk en nog eens werk'. In dat streven naar meer werkgelegenheid **[slagen]** _____ dit kabinet duidelijk. Van 1994 tot 2000 **[vinden]** _____ meer dan een half miljoen mensen een baan. Deze toename van de werkgelegenheid met gemiddeld 2,6 procent per jaar **[liggen]** _____ ruim boven de gemiddelde werkgelegenheidsgroei in de Europese Unie (0,6 procent) en de Verenigde Staten (1,7 procent). In de periode 1989-1998 **[stijgen]** _____ de werkzame beroepsbevolking zelfs met 1,2 miljoen personen (+22 procent). Nederland staat bekend om zijn overlegeconomie, die ook wel wordt aangeduid als het 'poldermodel'. Structureel en intensief overleg tussen vakbonden, bedrijfsleven en overheid is het kenmerk van dit poldermodel. De economische stabiliteit die hierdoor in stand wordt gehouden is een van de grote voordelen. Om de grote werkloosheid terug te dringen **[sluiten]** _____ de overheid, werkgevers en werknemers in 1982 een akkoord dat zich **[richten]** _____ op herstel van de werkgelegenheid door loonkostenmatiging. De voedingsbodem voor de goede prestatie in de afgelopen jaren **[worden]** _____ al begin jaren tachtig gelegd. Dat beleid **[worden]** _____ afgestemd op het gezond maken van de economie. Sinds die tijd hebben drie belangrijke beleidsveranderingen de Nederlandse economie sterk gewijzigd. De eerste wijziging **[zijn]** _____ beheersing van de collectieve uitgaven, om zo het overheidstekort en de lastendruk voor het bedrijfsleven te verminderen. Hierdoor **[komen]** _____ de

inflatie en rente op een laag niveau. Een tweede belangrijke beleidswijziging [**zijn**] _____ het streven naar loonkostenmatiging. Hiervoor [**sluiten**] _____ werkgevers en werknemers in 1982 het Akkoord van Wassenaar, dat zich [**richten**] _____ op werkgelegenheidsherstel door loonkostenmatiging. De derde beleidswijziging die beginjaren tachtig [**worden**] _____ ingezet, [**zijn**] _____ een forse herziening van het stelsel van sociale zekerheid. Hierdoor [**ontstaan**] er een groter verschil tussen mensen met een uitkering en werkenden, waardoor de prikkel om werk te zoeken [**worden**] _____ gestimuleerd.

Het Nederlandse poldermodel heeft wereldwijd grote aandacht getrokken, mede door de voortreffelijke economische prestaties die hieruit [**voortkomen**] _____. De Nederlandse economie [**presteren**] _____ in de afgelopen jaren dan ook opvallend goed. De gemiddelde groei van de economie met 3,2 procent per jaar in de periode 1994-1998 [**zijn**] _____ ruimschoots hoger dan het gemiddelde van de Europese Unie (2,5 procent) en [**evenaren**] _____ die van de Verenigde Staten.

Oefening 7: verleden tijden 2

Vul de verleden tijden in op de juiste plaats. Ben je klaar? Vergelijk dan je antwoorden met de originele tekst (pag. 1 - 3)

was

[zijn] Ten tijde van het eerste kabinet-Lubbers | Wim Kok voorzitter van het Nederlandse Verbond van Vakbewegingen en in die functie mede verantwoordelijk voor de afspraken tot loonmatiging en werktijdverkorting met de werkgeversorganisaties. Wim Kok, een door en door socialist, [zijn] in die tijd al geen mens [beklimmen] die de barricaden om luidkeels stakende vakbondsleden toe te spreken. [zoeken] [vinden] Hij en vaak zijn gelijk in het overleg. [leiden] Op die wijze hij ook het eerste Paarse kabinet. [luiden] Het motto van het kabinet-Kok 'werk, werk en nog eens werk'. [slagen] In dat streven naar meer werkgelegenheid dit kabinet duidelijk. [vinden] Van 1994 tot 2000 meer dan een half miljoen mensen een baan. [liggen] Deze toename van de werkgelegenheid met gemiddeld 2,6 procent per jaar ruim boven de gemiddelde werkgelegenheidsgroei in de Europese Unie (0,6 procent) en de Verenigde Staten (1,7 procent). [stijgen] In de periode 1989-1998 de werkzame beroepsbevolking zelfs met 1,2 miljoen personen (+22 procent).

Nederland staat bekend om zijn overleconomie, die ook wel wordt aangeduid als het 'poldermodel'. Structureel en intensief overleg tussen vakbonden, bedrijfsleven en overheid is het kenmerk van dit poldermodel. De economische stabiliteit die hierdoor in stand wordt gehouden is een van de grote voordelen. [sluiten] Om de grote werkloosheid terug te dringen de overheid, werkgevers en werknemers in 1982 een akkoord [richten] dat zich op herstel van de werkgelegenheid door loonkostenmatiging. [worden] De voedingsbodem voor de goede prestatie in de afgelopen jaren al beginjaren tachtig gelegd. [worden] Dat beleid afgestemd op het gezond maken van de economie. Sinds die tijd hebben drie belangrijke beleidsveranderingen de Nederlandse economie sterk gewijzigd. [zijn] De eerste wijziging beheersing van de collectieve uitgaven, om zo het overheidstekort en de lastendruk voor het bedrijfsleven te

verminderen. **[komen]** Hierdoor de inflatie en rente op een laag niveau. **[zijn]** Een tweede belangrijke beleidswijziging het streven naar loonkostenmatiging. **[sluiten]** Hiervoor werkgevers en werknemers in 1982 het Akkoord van Wassenaar, **[richten]** dat zich op werkgelegenheidsherstel door loonkostenmatiging. **[worden]** De derde beleidswijziging die begin jaren tachtig ingezet, **[zijn]** een forse herziening van het stelsel van sociale zekerheid. **[ontstaan]** Hierdoor er een groter verschil tussen mensen met een uitkering en werkenden, **[worden]** waardoor de prikkel om werk te zoeken gestimuleerd.

Het Nederlandse poldermodel heeft wereldwijd grote aandacht getrokken, **[voortkomen]** mede door de voortreffelijke economische prestaties die hieruit. **[presteren]** De Nederlandse economie in de afgelopen jaren dan ook opvallend goed. **[zijn]** De gemiddelde groei van de economie met 3,2 procent per jaar in de periode 1994-1998 ruimschoots hoger dan het gemiddelde van de Europese Unie (2,5 procent) **[evenaren]** en die van de Verenigde Staten.

Antwoorden oefening 1 en 2:

Oefening 1:

- 1 C
- 2 C
- 3 B

Oefening 2:

- 1 C In het derde stukje tekst wordt uitgelegd wat het poldermodel is: een 'overlegeconomie' (regel 24), en wie er aan het overleg meedoen ('vakbonden, bedrijfsleven en overheid', regel 25). Het antwoord op de vraag vind je in regel 29-30: 'De voedingsbodem voor de goede prestatie in de afgelopen jaren werd al begin jaren tachtig gelegd.'
- 2 D Deze tekst is erg positief over het poldermodel; er worden eigenlijk alleen maar voordelen genoemd: de werkgelegenheid groeide spectaculair (regel 17-22), het zorgde voor 'economische stabiliteit' (regel 26) en voor 'voortreffelijke economische prestaties' (regel 43).
Controversiële maatregelen worden in deze tekst neutraal omschreven als 'beleidsveranderingen' (regel 31). Er worden drie beleidsveranderingen beschreven: 'beheersing van de collectieve uitgaven' (regel 32-33): een wat neutralere term voor 'bezuinigingen', 'loonkostenmatiging' (regel 35): afspraken om de lonen niet te veel te laten stijgen, en 'een forse herziening van het stelsel van sociale zekerheid' (regel 38): het verlagen en minder toegankelijk maken van uitkeringen. Op deze maatregelen kwam natuurlijk kritiek, maar de felste kritiek kwam op het gebied van de integratie: o.a. Pim Fortuin en later Rita Verdonk, Ayaan Hirsi Ali en Geert Wilders verweten de 'Polderpartijen' een slappe houding tegenover moslimfundamentalisten, het ontkennen van problemen met integratie in de grote steden en het negeren van grote groepen autochtone kiezers, die de problemen zat waren.
- 3 D Het juiste antwoord vind je in regel 25-26: 'Structureel en intensief overleg tussen vakbonden, bedrijfsleven en overheid is het kenmerk van dit poldermodel.'
- 4 A Het juiste antwoord vind je in regel 32-33: 'beheersing van de collectieve uitgaven', regel 35: 'loonkostenmatiging', en regel 38: 'een forse herziening van het stelsel van sociale zekerheid'.
- 5 B Het juiste antwoord vind je in regel 33-35: 'De eerste wijziging was beheersing van de collectieve uitgaven, om zo het overheidstekort en de lastendruk voor het bedrijfsleven te verminderen. Hierdoor kwamen de inflatie en rente op een laag niveau.'